

BUTLLETI DEL PARTIT SOCIALISTA CATALÀ

B-26
ANY I · No. 1
Juliol 1942
REDACCIÓ:
Apartado 8620
MEXICO, D. F.

PARTIT SOCIALISTA CATALÀ

La publicació del Manifest-Programa del Moviment Social d'Emancipació Catalana i l'aparició dels primers números del Butlletí, ens varen permetre de constatar ben aviat la simpatia amb que havia estat rebuda a tot arreu la notícia del naixement i de les activitats del nostre novell agrupament polític.

Aquell primer Manifest va arribar oportunament a Catalunya i sabem que fou llegit amb interès a les presons i tot. De seguida ens arribaren adhesions de França, de la Gran Bretanya, dels Estats Units, de la República Dominicana, de l'Argentina, de Colòmbia, de Xile. I la premsa catalana d'Amèrica ha comentat i comenta amb simpatia els nostres punts de vista sobre els problemes actuals i el futur del nostre poble.

L'existència d'un partit socialista, autènticament català, és ben vista a Catalunya i a tot arreu on hi ha catalans exiliats simpatitzants. Per això, un cop comprovada la bona acollida que ha tingut la iniciativa del grup de companys que de l'exili estant, alçaren la bandera del socialisme català per damunt de tota mena de mites i de dogmes, donada la qualitat i el nombre de les adhesions rebudes i recollides diverses suggerències que ens han estat fetes, hem arribat a la conclusió que calia considerar superada la nostra primera etapa i que hàviem de constituir-nos en partit, per la qual cosa, d'ara endavant, actuarem com a Partit Socialista Català havent estat ratificades les afirmacions fonamentals del manifest del Moviment aparegut amb data del mes de març del 1941.

Som catalans i socialistes alhora i com a tals volem ésser escoltats i rebuts fraternalment en el moviment obrer internacional i entre els nuclis polítics demòcrates i liberals que, com nosaltres, estan en lluita contra el feixisme.

En transformar el nostre moviment en Partit Socialista Català, fem una crida a tots els catalans simpatitzants, i especialment als que són a les terres lliures d'Amèrica, perquè vinguin als nostres rengles per a sumar el màxim d'esforços en la lluita contra el feixisme, per la independència de Catalunya i per l'emancipació dels treballadors.

Comentant un Pacte

Signat per uns quants ciutadans, que pretenen representar i monopolitzar els moviments obrer i camperol de Catalunya, circula, fa ja bastants dies, un document intitulat "pacte d'intel·ligència". No volem, ara, discutir ni la representació ni la personalitat de molts dels signants —encara que en alguns sigui ben discutible— i em limitaré a remarcar algunes contradiccions i confusions de l'al·ludit pacte.

En l'article segon afirmen no reconèixer altra existència que l'Estatut de Catalunya i la legislació de la Generalitat fins al Febrer del 1939. Podrien dir-nos, aquests senyors, com pot lligar-se, per exemple, la legislació econòmica i agrària del període 1936-39 amb la lletra i l'esperit de l'Estatut? A més, podria el senyor Comorera aclarir si ha de subsistir fonamentalment la legislació econòmica de la Generalitat defensada per ell fins el Setembre del 1938, o bé si s'ha de rectificar tal com ell mateix proposava el mes d'Octubre del mateix any, per ordre de Moscou? S'ha de tenir en compte que aquesta nova orientació mereixia 26 objeccions fonamentals de García Oliver.

En l'article tercer es manifesten partidaris de que sigui el senyor Irla el President de la Generalitat i li aconsellen el govern que hauria de constituir. En primer terme, s'ha de tenir en compte que tant el senyor Irla com el seu successor legal senyor Rovira i Virgili es troben impossibilitats d'actuar i àdhuc d'opinar per raó del país on radiquen. Cal que els signants aclareixin si la seva intenció en plantejar la qüestió legal és la d'evitar tota activitat de cara a Catalunya, puix d'acord amb aquests principis els únics que tindrien capacitat per actuar serien els espanyols, o bé si acceptarien una delegació de funcions, fos quina fos la persona elegida pel senyor Irla. Si això s'acceptés, lliurement, també s'hauria de tenir en compte la llibertat d'acció que se li conferiria per a constituir govern, puix, és possible, que la persona encarregada de nomenar-lo, no acceptés el tipus de govern que se li aconsella i que ja va donar origen a un històric: prou!

En l'article sisè es proposa una lluita en contra d'aquells elements que ells consideren de discòrdia. Coneixem prou bé la tàctica i procediments, i coincidim en que la lluita s'ha d'orientar contra els que intenten sembrar la desunió entre els catalans exiliats, utilitzant tòpics i procediments del més pur lerrouixisme.

En l'article setè diuen que l'endemà de la victòria acceptaran el dret d'autodeterminació. Volem suposar que aquesta serà la seva voluntat, però, després de la reconquesta, si no s'han pres garanties a priori, és perdre el temps parlar d'autodeterminació, puix a bastament ho demostra l'experiència històrica. Val a dir, però, que es veu prou clar que aquest article ha estat inserit de cara a la "galeria". D'altra forma, si realment es volgués la llibertat de Catalunya, i es refusés una solució del plet català en un pla internacional, es cercaria de bell antuvi una declaració d'autodeterminació de les forces democràtiques peninsulars i la garantia necessària perquè aquesta promesa, un cop feta, fos complerta. Tot el que no sigui això és fer demagògia, perdre el temps, i traïr els interessos nacionals de Catalunya.

Hem volgut fer un lleu comentari al "pacte d'intel·ligència". Si tinguéssim amistat personal o política amb alguns del signants —afortunadament som incompatibles moralment i política amb molts d'ells— els aconsellariem que una altra volta no passessin la corda fluixa i es limitessin a dir: Ens hem reunit per a fer constar la nostra discrepància amb el Consell Nacional de Londres que presideix Carles Pi i Sunyer, a fi de crear-li tota classe de dificultats en la seva tasca, compartida per la immensa majoria dels catalans exiliats, d'internacionalitzar el problema de Catalunya, per veure de donar-li una solució justa dintre la nova estructura europea de demà. En qualsevol cas, però, el *Partido Comunista de España*, i molts altres partits i individualitats, els restaran força agraïts.

JOAN GILBERT.

Aquesta és, en realitat, una guerra del poble, una guerra de l'alliberament dels pobles... Nacional o internacionalment, el nostre desig és que el món compti amb millors nivells de vida, conscientment projectats, per a les grans masses...

Sir Stafford Cripps, laborista, Lord del Segell Privat de la Gran Bretanya.

PER UNA CENTRAL SINDICAL CATALANA

Antecedents que la justifiquen

Catalunya ha estat i és un país on el moviment sindical obrer ha tingut sempre una gran influència i la seva classe obrera ha sabut oferir les màximes possibilitats de desenvolupament a les organitzacions sindicals.

A les darreries del segle passat i als començaments de l'actual no es podia pensar en l'organització d'una central sindical obrera a las terres d'Espanya sense tenir en compte la força que podia donar-li el proletariat de Catalunya, que era, sens dubte, el més preparat i el més voluminós de la península. Es per això que l'any 1888 es fundava a Barcelona la "Unión General de Trabajadores de España" i vint-i-dos anys més tard, el 1910, es fundava, també a Barcelona, la "Confederación Nacional del Trabajo".

La U.G.T. des dels primers moments de la seva existència, no va saber interpretar l'esperit de llibertat dels treballadors catalans. Els seus fundadors i dirigents, homes que en llur majoria tenien, políticament, un concepte hegel·lià de l'Estat, per llur formació marxista no podien capir una organització sindical de tipus federal; i malgrat que Garcia Quejido, el primer president de la U.G.T. resident de temps a Barcelona i coneixedor pràctic del medi, era partidari de lluitar contra la influència dels aliancistes a Catalunya, perquè era un home temperamentalment i intel·lectualment sòlid, no varen prevaler el seus propòsits i, al cap de dos anys, la Comissió Executiva de la U.G.T. es traslladava a Madrid, on, per diverses raons que no són del cas analitzar ací, havia d'ésser més ben acceptada.

Malgrat els vint-i-dos anys que va trigar en constituir-se la C.N.T., de seguida va prendre un gran increment al nostre país degut a l'estructura federativa que tan bé s'adaptava al temperament liberal dels treballadors catalans, estructura que li donaren els elements de l'Aliança Internacional, que eren anarquistes, donant-se el cas que un home com Anselmo Lorenzo que essent de molta il·lustració en una pila de coses, quan es tractava del problema nacional de Catalunya era d'una intolerància absoluta, esdevingués el doctrinari i definidor dels anhels d'emancipació del proletariat català.

Era tan intolerant en la nostra qüestió nacional que en la premsa i en el llibre no s'estava pas de manifestar-ho, la qual cosa havia provocat violentes reaccions dels Cortiella, Prat, Joanonus i altres anarquistes amb clara consciència de catalans.

A la C.N.T. tot i que sempre hi han tingut molta influència els obrers de parla castellana, es pot dir que el seu centre de gravetat fou per molt de temps Barcelona i les seves figures més representatives foren catalans. I el seu líder més destacat Salvador Seguí i Rubinat (Noi del Sucre), si no l'haguessin assassinat els precursors del feixisme que actualment domina a casa nostra, no és un secret per a

ningú que amb el seu talent natural i el seu tremp hauria donat a la C.N.T. un sentit evolutiu que li hauria evitat de caure en les desviacions ideològiques i tàctiques que ha patit aquests darrers anys.

Tanta fou la influència que va arribar a tenir entre el proletariat de Catalunya la C.N.T., que, pràcticament, la unitat sindical s'havia fet al seu entorn. Perquè a més a més de controlar absolutament tot el que es feia referent al moviment sindical obrer, hi havia molts obrers marxistes, republicans i sense partit que hi estaven afiliats i, un temps, es pogué dir a casa nostra que, sindicalment parlant, fora de la C.N.T., no hi havia res que tingués valor per a les masses ni sentit d'emancipació per la seva acció.

Cap als anys 1917-1919 es varen introduir a la C.N.T. unes tàctiques de lluita completament equivocades: es deixaren de recó les teories de perfecció humana que els anarquistes teòrics havien inculcat i es donà pas a una interpretació catastròfica. No volem negar que en aquella interpretació de l'acció sindical hi hagués algun obrer català endut pel desbordament de la riuada, però cal declarar que el vuitanta per cent dels partidaris d'aquella anomenada acció directa eren obrers vinguts de terres d'Espanya, poc acostumats a l'acció sindical constant i pacient, inadaptables molts d'ells a l'ambient de llibertat que hi havia a Catalunya i que en trobar-se amb idees emancipadores, que a la majoria d'ells els eren noves, enquadrats en un sindicat obrer, enmig d'un ambient de passió i de lluita, varen creure que provocant situacions caòtiques de tipus terrorista vencerien de pressa a la burgesia, sense comprendre, el que fatalment havia de succeir, que el capitalisme utilitzaria la munió de ressorts de què disposava per a desenvolupar una acció igual i contrària a la seva.

La proclamació de la República tampoc no va servir de motiu a la C.N.T., per a elaborar un pla d'acció conscient i sòlid. Els seus homes més intel·ligents sentien a faltar quelcom que desvetllés als afiliats la satisfacció de formar part de l'organització sense haver de recórrer constantment a les actituds extremistes, però no atinaven a formular-ho impressionats per l'esperit foraster predominant i la manca d'habilitat que els nou vinguts han demostrat sempre per a fer res de pràctic i eficient a casa nostra.

En els anys 1932-1935 la C.N.T. estava als inicis de la seva decadència a Catalunya pels seus errors tàctics i pel seu desafecte a la causa nacional catalana. La separació dels seus rengles d'una gran part dels seus millors militants d'origen català n'és una prova; la constitució del grup d'oposició, anomenat dels "trentistes", catalans en llur majoria, ho confirma; i el valer-se el dia 7 d'octubre de l'any 1934, dels micròfons del primer centre militar

que a Catalunya tenia l'Estat espanyol, aconseguint als obrers que no es solidaritzessin amb el moviment d'oposició a les forces feixistes que iniciaven l'assalt al Poder, mentre el poble català estava atutit per la derrota, el seu govern presoner i les seves institucions desfetes, fou l'epítafi a l'acció duta a terme per la C.N.T. durant els darrers anys d'aquella etapa lamentable que l'havia convertit en un vell record en mans d'un grup morbós que es neguitejava corsecant-se les entranyes.

La U.G.T., abans de l'any 1936, apenes hi tenia influència en les masses obreres de Catalunya i la poca que tenia li proporcionava els errors de la C.N.T.

Els tres anys de la nostra guerra varen donar un pes específic a la U.G.T. de Catalunya. Però la intromissió de determinats dirigents polítics que volgueren convertir-la no pas en un veritable factor d'emancipació dels treballadors sinó en un escambell per a satisfer llurs ambicions personals, malgrat la resistència de molts dels que la dirigien, i les maniobres dels comunistes espanyols residenciats a Catalunya, feren d'aquella organització renovada, que tantes esperances havia fet néixer, una organització lliurada al servei d'un partit —el P.S.U.C.— y per tant, impossible d'esdevenir una central sindical de tipus autènticament democràtic on hi poguessin conèixer, com escau, tots els treballadors de casa nostra, sense distinció d'idees polítiques.

Si és cert que el moviment sindical convé que tinguin un pensament motor de caràcter polític, és evident que el pitjor que els pot passar és que la política de partit els desencamini de llurs funcions pròpies, perquè aleshores es promouen pugnes de caràcter ideològic dintre l'organització, la lluita de classes és substituïda per la lluita de tendències, la demagògia esdevé norma i la ineficàcia n'és el seu fruit.

Quan una organització sindical exerceix funcions de govern, s'aparta de la seva missió i de la seva finalitat per esdevenir un organisme polític. I com que la composició d'una organització sindical és inadequada per a exercir funcions de govern, quan cau en aquest error no serveix ni per una cosa ni per l'altra.

Estem molt lluny de sentir cap animositat pels treballadors no catalans; és més, tenim companys no catalans pels quals sentim un sincer afecte. Però no volem que la versió catalana del moviment sindical obrer resti inèdita. Sabem que el projecte de crear una Central Sindical Catalana té moltes dificultats de realització. Però també sabem que si aconseguim vèncer la inèrcia engendrada per la rutina de sentir tantes frases estereotipades i aconseguim trobar el camí que ens porti al cor del nostre poble, el projecte té grans probabilitats d'esdevenir una realitat esplendorosa.

JOAN FRONJOSA

El P.S.U. organitza el primer acte d'unitat catalana al local del Sindicat de Cinematografistes, a base de Josep Moix, del P.S.U. que parlaria en nom de la U.G.T.; Joan Comorera, del P.S.U. que parlaria en nom d'aquest partit; Joan Grau, del P.S.U. que presidiria en nom de la Unió de Rabassaires i Aurelio Fernández que pronunciaria un discurs per afirmar la unitat catalana en nom de la C.N.T. Amb aquest elenc d'oradors —ben representatius de la unitat catalana a l'entorn del P.S.U.— i unes banderes a l'escenari, estava tot aconseguit. De la resta ja en tindria cura "Catalunya" publicant una informació abrandada.

L'acte estava anunciat per a les deu del matí. A les onze, però, encara havien de començar perquè si bé ja eren al local tots els oradors no hi havia el públic.

Entrà al local, amb afany de curiosejar, un recent arribat a Mèxic amb l'expedició del "Nyassa": en Casas, en Casetes com tothom el coneix. Al vestibul va topar-se amb el fill d'un rabassaire qui el reconegué. ¡Caram, Casetes, vós per ací! En Casetes va correspondre a tan cordial rebuda com calia. Ben aviat, es formà rotllo. I corregué la veu: "Hi ha en Casetes de la Unió de Rabassaires!" Aleshores, s'acostà al grup Joan Grau, el qual —segons els programes— havia de presidir com a rabassaire.

En Casas va estranyar-se de no conèixe'l. Però encara va estranyar-se més quan Grau va dir que tampoc no tenia el gust de conèixe'l.

—Vós, heu estat al local del carrer de la Unió?

—No, jo, veureu...

—Coneixeu a fulano?

—No.

—I a satano?

—Tampoc.

—Aleshores, a qui coneixeu?

—Oh, jo només conec en Calvet...

—I presidiu avui l'acte en nom de la Unió de Rabassaires?

—Sí, és clar... també hem posat la bandera a l'escenari.

—Quina bandera?

—Aquella...

—No la conec pas, feu en Casas.

—Oh, és molt possible que no sigui ben exacta; és que no recordàvem els colors i ens ha semblat...

—Ah, vaja, entesos!

Uns xiux-xiux i uns personatges que s'adrecen a Casas:

—Per què no ens feu l'honor de presidir aquest acte?

—No, això no. He vingut d'espectador. No tinc cap representació...

—Oh, això no importa. Sempre sereu més rabassaire vós que Grau...

Cases no es va deixar convèncer. Començà l'acte. I mentre parlava Aurelio Fernández, Cases va fer-se fonedís...

* * *

El Decret de Collectivitzacions i Control Obrer, promulgat pel Govern de Catalunya amb motiu de l'alçament feixista del 19 de juliol del 36 i que fou la disposició fonamental del nou ordre econòmic establert durant la nostra guerra, diu en el seu preàmbul que "després del dinou de juliol la burgesia declaradament feixista desertà dels seus llocs. La majoria havia fugit a l'estranger; una minoria havia desaparegut. Les empreses industrials afectades no podien restar sense direcció i els treballadors es decidiren a intervenir-les i crearen Comitès Obrers de Control".

A França, després del 18 de març del 1871, els patrons abandonaren llurs empreses i deixaren en el major abandonament als treballadors. Veieren que las coses pintaven malament per a ells i s'apressaren a fugir sense entretenir-se a pensar en la sort de llurs assalariats. Fou aleshores quan la Comuna de París dictà un decret autoritzant la intervenció dels obrers en les indústries, decret que es va publicar al *Journal Officiel* número 108, del 17 d'abril del 1871, i el text íntegre del qual donem a continuació per a demostrar com fou de semblant la situació de la França d'aquell temps i la del 1936 de casa nostra:

La Comuna de París,

Considerant que alguns tallers han estat abandonats pels que els administraven per a eludir obligacions cíviques, sense consideració als interessos dels treballadors;

Considerant que per causa d'aquest covard abandonament, nombrosos obrers essencials a la vida comunal es troben impossibilitats de produir i atendre a l'existència del treballadors tots:

Decreto:

Que siguin convocades les cambres sindicals a l'efecte d'instituir una comissió informadora per tal:

Primer. De redactar una estadística dels tallers abandonats, així com un inventari exacte de l'estat en què es troben i dels instruments de treball que continguin.

Segon. De presentar un informe establert les condicions pràctiques per a la ràpida explotació d'aquests tallers, no pels desertors que els han abandonat, sinó per l'associació cooperativa dels treballadors ocupats en ells.

Tercer. De presentar un projecte de constitució d'aquestes societats obreres.

Quart. De constituir un jurat arbitral que haurà d'entendre a la tornada dels susdits patrons, sobre les condicions de la cessió definitiva dels tallers a les societats obreres i sobre la quantitat que per indemnització hauran de pagar les societats als patrons.

Aquesta Comissió informadora presentarà el seu escrit a la Comissió Comunal de Treball i Canvi, la qual vindrà obligada a presentar en el més curt termini un projecte de decret donant satisfacció als interessos de la Comuna.

A Rússia la intervenció obrera es va autoritzar per decret del 14 de novembre del 1917 "per tal d'organitzar regularment l'activitat econòmica nacional, establint en totes les empreses industrials, comercials, agrícoles, bancàries, de transport, cooperatives de producció, i altres empreses que ocupessin obrers, ja fos en tallers o magatzems, ja fora, una intervenció obrera sobre la producció, la venda i el magatzematge de productes i primeres matèries, així com sobre la gestió financera de l'empresa".

A casa nostra, per a la funció assessora, es va crear, amb data 11 d'agost del 1936, el Consell d'Economia de Catalunya, de la mateixa manera que la Revolució francesa havia creat la Comissió Comunal de Treball i Canvi i la Revolució russa el Consell Superior de l'Economia Nacional, amb participació de les organitzacions obreres.

El Consell d'Economia de casa nostra era integrat per representacions de les forces anti-feixistes: partits republicans com Esquerra Republicana de Catalunya i Acció Catalana Republicana, i partits i organitzacions obreres com la C.N.T., la U.G.T., la Unió de Rabassaires, el P.S.U. i la F.A.I.

El Decret de Collectivitzacions i Control Obrer del 24 d'octubre del 1936, va tenir molts detractors, però va tenir també molts més defensors. I no foren pas els treballadors els únics a defensar-lo. Elements de dreta i elements d'esquerra, varen reconèixer que tenia coses excel·lents i que no era pas un decret que donés satisfacció plena a les aspiracions de la classe obrera. Els obrers l'acceptaren com a forma transaccional.

Què va passar fora de Catalunya?

El Govern de la República, amb tots els seus canvis polítics, mai no va trobar el moment per a posar ordre a les incautacions dels primers temps i acabà la guerra sense que hagués dictat disposicions econòmiques semblants a les catalanes que havien aconseguit coordinar i controlar governamentalment les activitats industrials i de comerç del nostre país. Només en temps del company Peiró al Ministeri d'Indústria va sortir el decret de 23 de febrer del 1937, establint un Delegat de l'Estat a les empreses, amb una missió semblant a la dels nostres Interventors, però sense cap altra de les disposicions indispensables que havien de permetre un control i una coordinació efectius. No fou possible, malgrat la participació de la U.G.T., de la C.N.T. i del Partit Comunista, posar en vigència ni tan sols aquell projecte de control obrer que havia redactat Largo Caballero durant els primers temps del seu càrrec de Ministre del Treball de la República.

MIQUEL FERRER

LA GRANDESA I LA "BARBARIE" DEL 19 DE JULIOL CATALA

El 19 de juliol és la gesta més gran, més bella i més esperançadora realitzada pel nostre poble. Tan gran i tan bella, que es projecta més enllà de les fronteres de la nostra història...

Des de l'assalt al Palau d'Hivern, a Petrograd, el 7 de novembre del 1917, no hi ha, en el devenir amarg de la història d'Europa, cap altra data que signifiqui un triomf de la generositat i de l'humanisme. El signe de la mort estigmatitzava la vitalitat dels pobles capdevaners: Itàlia, Alemanya, Àustria, Hongria... El cavall d'Atíla esclafava pobles sense trobar resistència. Fou en els bells carrers de Barcelona que les seves potes trobaren els primers obstacles.

Si Catalunya aconsegueix, a la fi, situar el seu plet en un pla europeu, haurà estat, sobretot, pel ressò internacional del 19 de juliol i pel que la seva conseqüència, la perllongació de la guerra a la península ibèrica, significa com antel·lació, advertiment i experiència dels fets que ara trasbalsen el mapa d'Europa.

Sense la lluita inversemblant dels nostres migrats òrgans de govern estatutari i del nostre poble als carrers de Barcelona, la tèbia, vacil·lant i de vegades covarda República Espanyola, amb tots els seus azafians, caballeros, prietos i negrins, hauria estat vençuda, com la del 73, pel 18 de juliol transformat en pavida, potser un xic més espectacular que la del cèlebre capità general de Madrid i amb alguna que altra Astúries màrtir com la del 6 d'Octubre. Madrid, malgrat la teatralitat de la Caserna de la Montanya, és, històricament, incapaç d'irradiar alè social i de llibertat a través dels seus tentacles de pop parasitari.

Per primera vegada en la història, un exercit regular és vençut, als carrers de Barcelona, per unes forces civils i per un poble enarçit; i ho és quan ja ha aconseguit fer-se seva, estratègicament, una gran ciutat. La gesta de Barcelona dona sal i pebre europeus a la guerra feixista espanyola i l'aixeca de la trista condició de guerra carlina amb que hauria passat a la història. Tots els elements socials i nacionals —aspiració a la llibertat dels homes y del poble— que donen caràcter a l'actual guerra, foren els ferments de la jornada. La nostra victòria va galvanitzar les resistències d'altres països hispànics... La marxa de les nostres columnes fou exemple i estímul en la resistència organitzada i en l'establiment de fronts... La coincidència d'esforços entre sectors socials diferents, però lligats per la mateixa fe, i la solidaritat dels aliats circumstancials contra l'enemic comú, tallà una llarga cadena de desfetes que teixien el sectarisme, el dogmatisme i la demagògia ultrarevolucionària.

Per primera vegada, Catalunya s'organitza com una mena d'Estat, el qual, àdhuc a pre-

cari, aconsegueix donar forma a institucions pròpies i es convenç que li seria possible d'administrar la seva llibertat nacional.

Tot això, i molt més, és el 19 de juliol per Catalunya. Si més no, és una victòria en un panorama de desfetes; és l'experiència agredolça que fa el nostre proletariat, aprenent a caminar entre els trencacolls del Poder; és l'experiència que fan les classes populars cultes d'una nació oprimida, les quals assolixen com una mena de tast, que si bé no és de llibertat total, els demostra que no és una quimera lluitar per aconseguir-la.

Tots els catalans hem d'estar orgullosos d'haver viscut un 19 de juliol, fulgurant de victòria, malgrat que els esdeveniments ulteriors ens hagin fet sentir l'amargor de la desfeta. I no obstant, com si no fossin prou els anti-catalans que carreguen a espatlles de la nostra nació la responsabilitat de la desfeta, encara hi ha demòcrates i catalanistes que en blasmen. Una pretesa *barbarie* del 19 de juliol els fa esgarrinxades a llur sensibilitat.

Es respecte d'aquesta pretesa *barbarie* que cal fer unes breus consideracions.

El Comte Sforza, el diplomàtic demòcrata italià, en un llibre aparegut a l'inici de la nostra guerra, escrivia referint-se a la nostra gesta: "Es inútil parlar de caos, de retorn a l'Edat Mitjana... Els pobles que saben batre's per les idees, no moren... Espanya sencera dormia, amb el seu son borbònic, quan, el 1868, perturbacions sagnants estremiren Barcelona. Una casualitat m'ha posat sota els ulls les correspondències que Stanley —el més gran dels reporters— escriví, aleshores, de Barcelona estant. Convents cremats, sacerdots degollats, tombes violades... tot és igual al 1936, menys els avions, els automòbils i els marroquins. Hom digué que era *barbarie*, i tres generacions més tard, la Catalunya roja havia esdevingut una de les contrades més riques d'Europa".

Una revolució no és un joc de criatures. El dolor incommensurable d'una guerra com començà a la Península ibèrica i ara continua a tot el món, és una realitat massa concreta. Els que han arribat suara de França a Mèxic, ho saben. I saben que els catalans i els espanyols, en gràcia a llur gesta, porten, en l'expatriació el cap ben alt, al camp de concentració o a les companyies de treball. Avui els francesos saben que, en la guerra, si no mates et maten i que, en les lluites històriques dels pobles, qui no mata mor. Ells saben, avui, que una mica de *barbarie* contra els feixistes incrustats en la carn de la nació francesa no els hauria anat malament i ara no es trobarien amb gent com Charles Maurras, Camille Mauclair, Henri Bordeaux, Abel Bonnard, Alphonse de Chateaubriand, J. Le Normand, Drieu La Rochelle, Henri Massis, Jacques Chardonne, Alfred Fabre-Luce, Ramón Fernández, Marcel Jouhandeau, Bernard Fay, etc., etc... Si la *lanterna* hagués en-

llumenat uns dies els carrers de París, potser ara els francesos no plorarien tant.

Adhuc en llurs venjances més horribles els pobles són generosos. Els opressors, sempre, sempre, van més enllà. Tot el terror del 93 francès no pot comparar-se amb els esclats de sentiments primaris que ofegaren la Comuna de París. ¿Què signifiquen les nostres remences i les jerarquies franceses al costat de la repressió contra les germanies de València i Mallorca? Es cert que Tomàs Munzer penjà algun que altre senyor de la gleba, però ¿i els 130.000 executats amb que s'esclafà el seu moviment camperol?

El terror, en la història, té tres colors: blanc, roig i negre. El blanc existeix sempre, El dret de vida o mort sobre l'esclau; el fuet i la forca sobre el serf; les fogueres i els instruments de tortura sobre el pensament; les forces colonials contra els pobles oprimits; la fam; la guàrdia civil; els camps de concentració; la gestapo...

El roig, és anecdòtic... i necessari. El revolucionari que no sàpiga aplicar-lo, en la mesura justa, morirà de cara a l'escamot d'execució. Es la diferència que va de Lenin a Carl Liebnicht, de Timoshenko a Petain.

El negre, és la deformació, la hipertròfia del roig. Es la Revolució francesa decapitant-se a si mateixa... Es Stalin assassinant la vella guàrdia que havia fet la Revolució d'octubre...

Uns quants intel·lectuals que no saben res de política i uns quants polítics que no saben res d'història, han volgut enllotar de negre la nostra gesta. Els acceptem unes anècdotes dolores. Però cal no oblidar que després de la gesta gloriosa del 19, quan els bons catalans i els bons revolucionaris eren de cara als fronts, 20.000 fusells restaven amagats a la reraguarda. S'iniciaven, per primera vegada en la història, els bombardeigs de ciutats obertes i es massacrava la població civil. Si hi ha hagut un Sant Elies, hi ha hagut també molts Granollers. I Sant Elies, inflat, decorat, fou possible també, perquè molts dels que avui blasmen de la *revolució*, exercint llurs càrrecs de reraguarda, restaven sense nervi per exposar les vides llurs, com feien els soldats; sense coratge per oposar-se al predomini dels matons; sense ànima per tallar l'existència dels escorces, dels fàbregues, dels aracils, dels chueques, de les àfriques, dels marins i dels xenes...

Per damunt d'anècdotes determinades més per la covardia dels encarregats de tallar els excessos que per set de sang de les capes subterrànies dels habitants de barri baix, el 19 de juliol restarà com un exponent de lluita noble, acarnissada i implacable contra un enemic històric. Una lluita modèlica pels pobles que volen ésser lliures.

ANGEL ESTIVILL